

Życiorys Jana Olszewskiego.

Jan Olszewski Urodził się 20 sierpnia 1930 r. w Warszawie, w rodzinie kolejarskiej związanej ideowo z PPS. W 1943 r., jako nastolatek, wstąpił do Szarych Szeregów, później był łącznikiem w powstaniu warszawskim. W roku 1953 ukończył studia prawnicze na Uniwersytecie Warszawskim, zaś po studiach, w latach 1953-1954 pracował w Ministerstwie Sprawiedliwości. Następnie, w latach 1954-1956 w Polskiej Akademii Nauk, w Zakładzie Nauk Prawnych. Choć skłaniał się ku socjalizmowi, nigdy nie zaakceptował narzuconego Polsce siłą systemu komunistycznego. Stąd jako opozycjonista szukał sposobów na kontestację PRL-u. W latach 1956-1957 należał do zespołu tygodnika „Po Prostu”, gdzie wraz z Walerym Namiotkiewiczem i Jerzym Ambroziewiczem opublikował m.in. legendarny tekst „Na spotkanie ludziom z AK”, w którym wzywał ówczesne władze do rehabilitacji żołnierzy AK. Gdy nowo wybrany I sekretarz KC PZPR Władysław Gomułka zamknął „Po Prostu” jako pismo rewizjonistyczne, Olszewski został w 1957 r. objęty zakazem pracy w dziennikarstwie. Na przełomie lat 50. i 60. należał do słynnego Klubu Krzywego Koła, gdzie zbierali się rozczarowani socjalizmem intelektualiści. Także praktykował, m.in. w latach 60. bronił w procesach politycznych niewygodnych dla komunistów - Jacka Kuronia, Karola Modzelewskiego, Janusza Szpotańskiego i Wojciecha Ziemińskiego. W 1970 r. był z kolei obrońcą w procesie niepodległościowej organizacji „Ruch”.

W 1975 r. Jan Olszewski podpisał tzw. List 59, będący protestem przeciw poprawkom w konstytucji PRL, dającym pełnię władzy PZPR. Rok później, w styczniu 1976 r. napisał wraz z Wojciechem Ziemińskim tzw. List 14 przeciwko wprowadzeniu do konstytucji zapisu nienaruszalności sojuszu z ZSRR. Bronił także represjonowanych robotników z Radomia i Ursusa. A nawet podpisał oświadczenie 14 intelektualistów z czerwca 1976 r. solidaryzujące się z protestami robotniczymi. Działał także jako polityk - założył Polskie Porozumienie Niepodległościowe, jedyne, które twardo stawiało postulat wyzwolenia Polski spod wpływów ZSRR. PPN w okresie swojej działalności w latach 1976-1980 ogłosiło ponad pięćdziesiąt publikacji programowych, w tym wielokrotnie wznawiany, popularny później wśród konspiracji lat 80. poradnik „Obywatel a Służba Bezpieczeństwa”. W 1976 r. Olszewski brał również udział w tworzeniu Komitetu Obrony Robotników, czynnie współtworzył „Apel do społeczeństwa i władz PRL”. Jako że nie został wpisany na listę członków, mógł dzięki temu w dalszym ciągu udzielać pomocy prawnej robotnikom sądzonym

po wydarzeniach czerwcowych. Z ramienia KOR-u uczestniczył m.in. w ustalaniu okoliczności krakowskiego zabójstwa Stanisława Pyjasa, podpisał Deklarację Ruchu Demokratycznego (dokument programowy KOR).

Upadek PRL-u i przełom lat 80. i 90. otworzył nowy etap w działalności Jana Olszewskiego. Brał m.in. udział w pracach zespołu ds. reformy prawa i sądów w ramach obrad Okrągłego Stołu. Nie wziął jednak udziału w wyborach do sejmu kontraktowego, odrzucił również propozycję uczestnictwa w rządzie Tadeusza Mazowieckiego. „4 czerwca 1989 roku, który był rzeczywiście dniem ważnym. Kontraktowe wybory uważałem za obelgę, ale nie doceniłem Polaków” - mówił po latach w wywiadzie w RMF FM. W 1990 r. wspierał Lecha Wałęsę w wyborach prezydenckich jako mąż zaufania. Można powiedzieć, że zwieńczeniem kariery politycznej Olszewskiego była funkcja szefa rządu. W 1991 r. urzędujący prezydent Lech Wałęsa powołał go na premiera, a 23 grudnia 1991 r. jego rząd otrzymał wotum zaufania od Sejmu - pierwszego po wojnie wybranego w pełni wolnych wyborach. Ujawnienie archiwaliów SB przez ówczesnego szefa MSW Antoniego Macierewicza stało się jednak bezpośrednią przyczyną upadku rządu Olszewskiego w nocy z 4 na 5 czerwca 1992 r., określanej później przez historyków jako „Noc teczek”. Wydarzenia tamtego czasu nawet dziś wyglądają dramatycznie. 4 czerwca rano do Sejmu trafiły koperty z tzw. listą Macierewicza, na której znajdowały się nazwiska polityków figurujących w archiwach MSW jako tajni współpracownicy komunistycznych służb specjalnych. Uchwałą Sejmu z 5 czerwca 1992 r. został pozbawiony urzędu na skutek uchwalenia wotum nieufności.

W 1992 r. Jan Olszewski założył Ruch dla Rzeczypospolitej, w którym objął funkcję przewodniczącego, w 1993 r. Koalicję dla Rzeczypospolitej, a kilka lat później Ruch Odbudowy Polski, która w 1996 w sondażach uzyskiwała nawet kilkanaście procent poparcia. Ponownie zarejestrował się jako kandydat na urząd prezydenta w wyborach w 2000 r. Wycofał się jednak przed dniem głosowania, udzielając poparcia Marianowi Krzaklewskiemu. 3 maja 2009 r. ówczesny prezydent Lech Kaczyński odznaczył Jana Olszewskiego Orderem Orła Białego. 5 czerwca 2014 r. Rada m.st. Warszawy nadała mu tytuł Honorowego Obywatela miasta stołecznego Warszawy.